Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Lectionarium - Cod. Aug. perg. 37

[S.l.], [3. Drittel des 10. Jh.]

Vita sancti Gregorii papae

urn:nbn:de:bsz:31-6715

Visual Library

INCIPIT VITA SCI GREGO RII PAPAE

I: Gregori
us genere ro
manus. arte
philosophus.
gorgiani uiri
clarissimi & beatae siluiae
filius. vixit annis tredeci
mensib. sex diebus decem.
temporibus tyberii mau
ricii et phoce augustorum.
Iste senatoria stirpe pgeni
tus tam nobilissimã quam
etiã religiosissimã genealogi
am duxit. Ita ut quartus fe
lix sedis apostolice pontifex.
uir magnae in xpi ecclesia
reuerentiae. qui basilicam
scorum cosme et damiani mar
tyrũ uia sacra iuxta templũ
romuli sicut hactenus cer
nitur uenustissime fabrica
uit. eius atauus fuerit. Ebe
ata uirgo tharsilla quae
moritura pmissionis caeles
tis audiuit armoniam. et xpm
ad se recipiendã uidere meru
it. amita nihilominus eius ex
titerit.

Quam gregorius geminae · II ·
nobilitatis lineam pius mo
ribus extulit; plus
actibus exornauit. adeo ut p̄sa
gio quodã gregorius. quod la
tinae uigilantius resonat uo
caretur. Nã recta quae doc
turus erat. diuinis operibus
adimpleuit sibimetipsi utiq;
se uigilasse perdocuit. Dum
uero recta quae faciebat docen
do quoq; disseruit uigilasse
dinoscitur. non solũ sibi sed et t sui
futuri temporis xpianis.

Siquidẽ inerant ei in tenera · III ·
aetate matura studia. et
auditurus incognita religi
osis senibus indagator soller
tissimus adherebat. Sumptaq;
doctrine semina tenaci me
moriae ruminanda quae
post in populos mellito de
clamaret gutture congere

bat. Deniq; docibilis adolescens
cum transmisso communiter sti
lo surgentis infantiae ad biui
um pythagoricae litterae perue
nisset. incunctanter sinistrum ra
mum cum saeculi uoluptate re
linquere et dextrum coepit cum
caelesti desiderio totis uiribus
anhelare.

IIII. Seddum conuersionis suae gra
tiam longius protrahens. poti
us se Christo famulatu rumpi puta
ret. si sub pretoris urbani habitu
mundo specietenus deseruiret.
coeperunt multae contra eum
eiusdem saeculi curae succres
cere. ita ut non iam sicut propo
suerat specie. sed in eo retinere
tur et mente.

Tandem patre defuncto. ubi
liberam disponendarum rerum
suarum nactus est facultatem.
sex monasteria in sicilia fabri
cans. sufficientibus fratribus
cumulauit. Quibus tantum
prediorum contulit. quantum
posset adiuctum cottidia
num deo illic militantium.
sine indigentia suffragari.

V. Septimum intra romane urbis
maenia sub honore sancti an
dreae apostoli. iuxta basilicam
sanctorum iohannis et pauli. ad
cliuum scauri. monasterium
in proprio domate fabricauit.
In quo relictis sericis. auro gem
misque r[illegible]tiantibus togis. simulq;
supellectibus reliquis in u
sum pauperum erogatis. ex
huius mundi naufragio nu
dus euasit. Diuq; desideratum
monachicum capiens indumen
tum. primo sub hilarionis. de
inde sub maximiani uenera
bilium patrum regimine. mul
tis sibi sotiatis fratribus. re
gulari tramite militauit.
Post uero cum sub eo esse mallet
fratrum uotiua concordia im
minente. preesse non renuit.
sicut in consequentibus ap
parebit.

VI. Erat ei abstinentia tanta ci
borum. solemnitas orationum

et tumorū. studiositas tam
desiderata sacrorum librorū.
ut infirmato stomacho las
satus uix subsistere, p̄ icl̄ dū
bio uideretur: Nā cum quo
dam tempore incisionem ui
talium: quā greci dicunt
sincopin pateretur: crebrisq;
angustiis per horarū momen
ta ad exitū ꝑpinquaret. ac
nisi eū fratres frequenter ci
bo reficerent. uitalis ei spi
ritus funditus intercipi ui
deretur. paschalis sup uenit
dies. Et dum sacratissimo
sabbato. in quo omnes etiā
paruuli pueri ieiunant. ip
re se ieiunare non posset coe
pit plus merore quā infirmi
tate deficere.

VII Moxq; accersito uiro sci̅ssi
mo eleutherio. ductum
penes spoletum multis ꝑpo
sito. tunc uero eiusdē sui
monasterii monacho. a quo
uidelicet audierat fuisse
mortuū suscitatū oratori
um petiit. seseq; cum lacrimis.
ut saltim die illo ad ieiunandū
sibi uirtus daretur. in oratione
dedit. Et post paululū cōpleta
oratione digressus. tantā uirtu
tem suū stomachū percepisse
cognouit. ut ei cib; et morbus de
memoria funditus tolleretur.
Coepit secū mirari quis esset. quis
fuerit. Et cum ad animum re
dibat infirmitas. nihil in se
ex his quae meminerat recognos
cere preualebat. Cumq; in dis
positione monasterii occupa
ta mens eēt. obliuiscebatur fun
ditus aegritudinis suae. Si ue
ro rediret aegritudo ad memo
riā. cū tam forte se esse sentiret.
mirabatur si non comedisset.
Qua aduesperū ueniens. cogno
uit sibi tantā fortitudinem
permanere. ut ad diem alterū
refectionē differre potuisset;
Virū quāquā pene cottidia VIII
no languore tabesceret. nul
lam tamen corpori suo cupi
ebat commodare quietem

quominuſ aut oraret · aut le
geret · aut ſcriberet · aut dicta
ret ·

In huiuſ ſacri monaſterii pe
netralibuſ · idem uir omnipo
tentiſ dī gregoriuſ · a matre
ſiluia tunc temporiſ iuxta
portā beati pauli apti · loco
qui dicitur cella noua · quo
hactenuſ oratorium nomine
eiuſ dedicatū · et famo ſum
ſči ſabinae confeſſoriſ xpi
monaſterium eiuſ lauſe
inſerta et ſeptima ſynodo
conſtitutū uidetur · degen
te · crudiſ leguminibuſ paſ
cebatur ·

Ibi hunc de more quaedam
ſcribentē · angeluſ dī repe
riens · misereri ſibi flebiliter
ſub habitu naufragi poſtu
labat · Cui gregoriuſ exinti
mo corde compatienſ · biſter
niſ nomiſmatibuſ datiſ · ab
ire pcepit · Nec multo poſt
eandē diem · idem naufrā
guſ rediit · ſeq; multa p
didiſſe · pauca uero ſuſcepiſ
ſe perhibuit · A quo ſemiſ pa
ri modo nomiſmatibuſ ſump
tiſ · laetabunduſ abſceſſit ·
Sed die tertia rediens · iden
tidem adiutorium nau
fraguſ inportuniſ uocibuſ
requirebat · Cui liberaliſ
ſimuſ pater acceerſito ueſ
tiario · alia ſex nomiſmata
dari pcipiens · cognouit in
ueſtiario nil nomiſmatum
unde poſſet conſolari nau
fragum · remanſiſſe · Quid
faceret neſciebat · Neſtiua
bat dō deuoti pectoriſ pi
etaſ · non ſufferenſ uacuam
pximū reliquiſſe miſeri
am · Ru rſuſ ueſtiariū
ſuū ſi forte uaſ quodlibet ·
aut ueſtimentum haberet
interrogans · audiuit nil
penituſ remanſiſſe · pter
matriſ argenteam · quae
cum infuſiſ leguminibuſ
mitti ſolita erat ſcutella ·
Mox alacrior factuſ · ergo

inquit frater hanc deſer
ne triſtis abeat qui conſola
ri quaeritur pauper. Itaq;
delatã scutellã. gregorio
ſatis hilariter largiente.
pauper qui putabatur lae
tus amplectitur. non iam
ad expectanda ſed ad con
ferenda ſuffragia reditu
rus. A quo uidelicet ange
licae uiſitationis tempo
re tantis miraculis. tantis
eſt uirtutibus publicatus.
ut omnibus ſecum uiuen
tibus exemplo fuerit et
terrori. Quippe qui non
ſolus diſſocialiter. ſed
cũ beato andrea apto.
ſuo monaſterio ſignis
euidentibus ſit pfuiſſe
pitur;

Nam ut pauca de mul
tis loquar. quadam die
duos ex inde fratres tranſmiſit.
qui aliquid emere pro eiuſ
dem monaſterii utilitate
debuiſſent. Unus iunior
qui prudentior uidebatur. alter
ſenior qui cuſtos iunioris eet.
Perrexerunt utriq; et de pretio quod
acceperunt. ipſe qui cuſtos miſ
ſus fuerat. neſciente altero fur
tũ fecit. Qui mox ut in monaſ
teriũ ſunt reuerſi. atq; ante
oratorii limen uenerunt. ar
reptus a daemonio qui furtũ
fecerat cecidit. Dimiſſus autẽ
a daemonio. concurrentibus
monachis. abbatis iuſſu re
quiſitus eſt. ne forte de eo quod
acceperat furtũ feciſſet. Ne
gauit. iterũ uexatus eſt. Di
miſſus atq; iterum requiſi
tus. negauit. atq; iterũ uexa
tus eſt. Octo itaq; uicibus ne
gauit. octo uicibus eſt uexa
tus. Poſt octauam uero ne
gationẽ. gregorio interro
gante confeſſus eſt. quod
nummos furto abſtulerat.
eiq; pſtratus ſe peccaſſe teſ
tatus eſt. Perceptaq; poeni
tentia. ulterius ad eum dae
monium non acceſſit;

Alio quoq; tempore dum in die natalicio eiusdem apli. iam meridianis horis fratres requiescerent. subito quidā frater apertis oculis caecatus. coepit tremere. uoces ingentes emittere. quibus testabatur. ferre se non posse. quod patiebatur. Cucurrerunt fratres. uiderunt caecū. oculis apertis. trementē et clamantē. et a psentibus alienū. nihilq; quod foris agi poterat sentientem. Hunc in manib; leuauerunt. atq; ante altare sci andreae apli. iussu gregorii piecerunt. ipsiq; pro eo in oratione p̄strati sunt. Qui statim ad se reuersus. confessus est. quia senex quidā ei apparuit. et canem nigrū ad eum dilacerandum dimisit dicens. Quare fugere uoluisti de monasterio isto? Cumq; euadere de canis morsibus nullo modo potuissem. uenerunt quidā monachi. et eundē senem p me rogauerunt. Qui statim iussit canem abscedere. et ipse ad me reuersus sum. Hic etiam sepe confessus est postea dicens. quod eo die. quo ista ptulerat. consiliū habuerit. de monasterio fugiendi.

Alius quoq; monachus. discedere ex eodē monasterio. latenter disponens. oratoriū ingredi uoluit. sed dęmone corripiente nequiuit. Relinquebatur a dęmonio. quā diu extra oratorium stabat. Si ingredi conabat̄. statim maligno spu traditus uexabatur. Hoc dum sępius fieret. tandem gregorio inquirente. se de monasterio fugere uoluisse. confessus est. Eiusq; per triduum simul cum fratrū pcibus. te pietate curatus est. ut adeū post modū malignus spiritus numquā accedere temptauisset.

Alii quoq; duo fratres de

eiusdem patris monasterio
fugerunt. qui aliqua prius
colloquendo fratribus signa
dederant. quod papia uiam
descendentes. hierosolimam
tenderent; Hi exeuntes. diuer
terunt dettinere. et ut a sequen
tibus inueniri minime potu
issent. retrusa scriptas iuxta
flaminea porta inuenientes
ineisse occultauerunt; Cum
uero uespertinis oris. iussu gre
gorii requisiti minime inc̄
gregatione inuenti fuissent.
ascensis cauallis. eos quidā
frs secuti sunt. per metrobi por
tā exeuntes. ut eos in latina.
uel apia uia sequerentur;
Subito eis consilium ortum.
ut eos in salaria uia. extra ci
uitatē requirere debuissent;
Igitur pgentes deflexerunt
iter. et in salaria eos ueteres ñ
inuenientes. per portā flami
neā decreuerunt redire; Cūq;
reuerterentur. mox ut a equi
ante criptas illas uenerunt.

in quibus se monachi absconde
rant. fixerunt gradum; Pulsanti
et cōpulsi. passū mouere nolue
runt; Considerauerunt aequi
tes. rem talē sine misterio ee non
posse. attenderunt ad criptas. ui
derunt earum aditus. missa ma
ceria praedā natos; Sed caual
lis suis. nusquā ire uolentibus
descenderunt. lapides qui ad
ora cripturarum compositi fu
erant. deponentes ingressi sunt.
eosq; in eisdem tenebrosis lati
bulis. consternatos terrae inue
nerunt; Qui ad monasterium
reducti. tam stupore miraculi.
quā exhortatione uenerabilis
patris gregorii. sic meliorati sunt.
ut eis multū pfuerit. ad paruū
temporis de monasterio recessisset;

Alio quoq; tempore. quidā mona
chus iustus nomine. medicinae
arte inbutus. gregorio sedu
le obsequi. atq; in assiduis ae
gritudinibus eius excubare
consueuerat; Hic itaq; corpo
ris languore puentus. ad ex

trema pductus. Cui in ipsa mo
lestia frater germanus, copiosus
nomine seruiebat. Sed pdictus
iustus cum iam se ad extrema p
uenisse cognosceret. eidem co
pioso fratri suo quia occultos
tres aureos haberet innotuit.
Quod nimirum fratribus celari n̄
potuit. Qui subtiliter indagan
tes atq; illius medicamenta
omnia pscrutantes. eosdem
tres aureos inuenerunt in me
dicamine absconditos. Quod
mox ut gregorio nuntiatum
est. tantum malū de fratre
qui secū communiter uixe
rat aequanimiter ferre non
ualuit. Quippe qui eidem mo
nasterio iam dudū regulam
constituerat. ut cuncti fratres
ita communiter uiuerent.
quatinus eis singulis nulla
habere ppria liceret. Tunc
gregorius nimio merore
compulsus cogitare coepit
uel quid ad purgationē mo
rientis faceret uel quid ad

exemplū uiuentibus pui
deret. Praetioso igitur eius
dem monasterii pposito ad
se accersito dixit. Vide ut
nullus ex fratribus se ad eū
morientē iungat. nec sermo
nem consolationis ex cuius
libet eorū ore percipiat. Sed
cum in morte constitutus
fratres quaesierit. ei suus fr car
nalis dicat. quia p solidis quos
occulte habuit a cunctis fra
tribus abhominatus sit.
Ut saltim in morte de culpa
sua mentē illius amaritu
do transuerberet. atq; a pecca
to quod ppetrauerat purget.
Cum uero mortuus fuerit. cor
pus illius cum fratrū corpo
ribus non ponatur. sed qua
le libet fossā in sterquilinio
facite. ibiq; sup eū tres aure
os iactate. simul om̄s cla
mantes. pecunia tua tecum
sit in pditione. et sic eū ter
ra cooperite. In quibus utrisq;
rebus sollertissimus pater

gregorius: unam in morientem
alteram vero in viventibus fra
tribus pro eo decrevi. Ut et
illum amaritudo mortis a cul
pa solubilem faceret, et fratres
avaritiae avidi damnatio
misceri talibus prohiberet.
Quod ita factum est. Nam cum
praedictus monachus pervenisset
ad mortem, quaesivit ut se que
reret fratribus commendare.
nullusque ei fratrum applicare vel
si quis ei temptaret. Cui carnalis
frater quia ab omnibus esset
abhominatus aperuit. Ille
protinus pro reatu de reatu
suo vehementer ingemuit.
atque in ipsa tristitia de cor
pore exivit. Qui ita est se
pultus ut gregorius iusse
rat. Sed fratres omnes eadē
eius sententia perterriti coe
perunt singuli extrema
quaeque et vilia et quae eis
habere regulariter semper li
cuerat ad medium proferre.
vehementerque formidare

ne quid apud se esset unde re
prehendi potuisset.

INCIPIT VITA SANCTI BENEDICTI ABBATIS

FUIT VIR VITAE VE
nerabilis gratia benedictus
et nomine. Ab
ipso pueritiae suae tempore
cor gerens senile. Aetatem quip
pe moribus transiens. nulli ani
mi voluptati dedit. Sed dum in
hac terra adhuc esset quo tem
pore libere uti potuisset.
despexit iam quasi aridum mun
dum cum flore. Qui liberiori ge
nere exortus provinciae Nur
siae romae liberalibus litterarum
studiis traditus fuerat. Sed dum
in eis multos ire per abrupta vi
tiorum cerneret. eum quem qua
si in ingressu mundi posuerat
retraxit pedem. Ne si quid de
scientia eius attingeret. ipse
quoque postmodum in inmane
praecipitium totus iret.